

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ii
บทสรุปผู้บริหาร	iii
สารบัญ	viii
สารบัญตาราง	x
สารบัญแผนภูมิ	xii
บทที่ 1	
บทนำ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย	1
ขอบเขตของการศึกษา	3
วิธีการศึกษา	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	4
บทที่ 2	
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
ผลงานวิจัยที่สามารถใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	5
องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา	8
สถานภาพการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย	9
รูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนผลงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	12
ผลประโยชน์ตอบแทนจากสิทธิบัตรตามกฎหมาย	16
รูปแบบการจ่ายค่าสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาขององค์กรทรัพย์สินทางปัญญา แห่งสหประชาชาติ	16
บทที่ 3	
กรณีศึกษาการแบ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลงานวิจัย	23
ลักษณะของผลงานวิจัย	23
การจ่ายค่าตอบแทนในการซื้อสิทธิผลงานวิจัย	25
การจัดสรรผลประโยชน์จากผลงานวิจัย	27
กรณีศึกษาจากต่างประเทศ	30
ลักษณะงานวิจัยของบริษัทเอกชนและการจ่ายค่าตอบแทน	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
ความเห็นของผู้วิจัย แหล่งทุน และผู้ประกอบการ	44
ความเห็นของผู้วิจัย	44
ความเห็นของผู้ประกอบการ	54
ความเห็นของแหล่งทุนวิจัย	65
บทที่ 5	
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	71
สถานภาพของผลงานวิจัย	71
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	73
รูปแบบการซื้อสิทธิผลงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	75
การจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลงานวิจัย	77
เอกสารอ้างอิง	82
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1 รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	84
ภาคผนวก 2 ตัวอย่างผลงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	85
ภาคผนวก 3 ตัวอย่างลักษณะงานวิจัยของบริษัทเอกชนและการจ่ายค่าตอบแทน	92
ภาคผนวก 4 ตัวอย่างระเบียบการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัย	94
ภาคผนวก 5 ตัวอย่างสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิการผลิต	133
ภาคผนวก 6 ตัวอย่างแบบสอบถาม	140

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	ทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิบัตรให้แก่ผู้พำนักในประเทศ	6
ตารางที่ 2.2	ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศ ปี 2532-2540	10
ตารางที่ 2.3	สัดส่วนค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาเปรียบเทียบกับผลผลิตรวมในประเทศ ปี 2539/2540 (Gross Expenditure on R&D as a percentage of GDP)	11
ตารางที่ 2.4	มูลค่าการนำเข้าเครื่องจักร และค่าธรรมเนียมเทคโนโลยี	11
ตารางที่ 2.5	การกำหนดเงินรางวัลความคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักวิจัยของรัฐบาลกลางสหรัฐฯ	15
ตารางที่ 2.6	สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิบัตร (ตัวอย่างที่ 1)	19
ตารางที่ 2.7	สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิบัตร (ตัวอย่างที่ 2)	20
ตารางที่ 2.8	ข้อมูลด้านวิชาการเกี่ยวกับสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิบัตร	21
ตารางที่ 2.9	สัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า	21
ตารางที่ 2.10	การชำระค่าสิทธิแบบเหมาจ่าย	22
ตารางที่ 2.11	การให้บริการและความช่วยเหลือด้านวิชาการ	22
ตารางที่ 3.1	กรณีศึกษารูปแบบการแบ่งผลประโยชน์ของงานวิจัยที่สามารถใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	34
ตารางที่ 3.2	ตัวอย่างเปรียบเทียบระเบียบการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยของสถาบันต่างๆ	38
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลผู้วิจัยที่ตอบแบบสอบถาม	44
ตารางที่ 4.2	จำนวนผลงานวิจัยที่สามารถใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้	46
ตารางที่ 4.3	ลักษณะของผลงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	46
ตารางที่ 4.4	แหล่งทุนสนับสนุนผลงานวิจัยที่สามารถใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	47
ตารางที่ 4.5	ผู้จ่ายผลตอบแทนเป็นตัวเงินโดยตรงให้กับนักวิจัย	48
ตารางที่ 4.6	ความคิดเห็นของผู้วิจัยต่อสาเหตุที่ผลงานวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ หรือมีการนำไปใช้น้อย	49
ตารางที่ 4.7	ความคิดเห็นของนักวิจัยต่อหลักเกณฑ์ในการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย	50
ตารางที่ 4.8	ความคิดเห็นของผู้วิจัยต่อวิธีการคิดส่วนแบ่งผลประโยชน์ของผู้วิจัย	51
ตารางที่ 4.9	ความเห็นของผู้วิจัยต่อการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในสถาบันการศึกษา	52
ตารางที่ 4.10	ความเห็นของผู้วิจัยต่อการจัดสรรส่วนแบ่งให้หน่วยบริการทรัพย์สินทางปัญญา	53
ตารางที่ 4.11	ลักษณะของบริษัทที่ตอบแบบสอบถาม	55
ตารางที่ 4.12	ผลงานวิจัยของบริษัทฯ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้	55
ตารางที่ 4.13	การนำผลงานวิจัยจากภายนอกบริษัทฯ มาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์	56

		หน้า
ตารางที่ 4.14	การจัดสรรผลประโยชน์ให้กับผู้วิจัยของบริษัท	56
ตารางที่ 4.15	การให้ผลประโยชน์ทางอ้อมของผู้ประกอบการแก่ผู้วิจัยในมหาวิทยาลัย/สถาบัน	58
ตารางที่ 4.16	ความเห็นของผู้ประกอบการต่อสาเหตุที่ผลงานวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้	59
ตารางที่ 4.17	ความเห็นผู้ประกอบการต่อหลักเกณฑ์ในการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลงานวิจัย	60
ตารางที่ 4.18	ความเห็นผู้ประกอบการต่อรูปแบบการซื้อผลงานวิจัยที่ท่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้	61
ตารางที่ 4.19	ความเห็นผู้ประกอบการต่อการคิดคำนวณสัดส่วนการจ่ายแบบ Royalty	61
ตารางที่ 4.20	ลักษณะแหล่งทุนวิจัยที่ตอบแบบสอบถาม	65
ตารางที่ 4.21	จำนวนผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ของแหล่งทุนวิจัย	66
ตารางที่ 4.22	ความเห็นของแหล่งทุนต่อสาเหตุที่ผลงานวิจัยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้	67
ตารางที่ 4.23	ความเห็นของแหล่งทุนต่อหลักเกณฑ์ในการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย	68
ตารางที่ 4.24	ความเห็นของแหล่งทุนต่อการคำนวณส่วนแบ่งผลงานวิจัยในกรณีการจ่ายแบบ Royalty	68
ตารางที่ 4.25	ความเห็นของแหล่งทุนต่อวิธีการคิดส่วนแบ่งให้กับผู้วิจัย	69
ตารางที่ 4.26	ความเห็นของแหล่งทุนต่อการจัดสรรส่วนแบ่งให้หน่วยบริการด้านสิทธิประโยชน์ทางทรัพย์สินทางปัญญา	70
ตารางที่ 5.1	สรุปเปรียบเทียบความเห็นของผู้วิจัย ผู้ประกอบการ และแหล่งทุน ต่อผลงานวิจัย	72

สารบัญแผนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิที่ 1.1	วงจรผลประโยชน์ที่เกิดจากผลงานวิจัย	2
แผนภูมิที่ 5.1	องค์ประกอบแวดล้อมผลงานวิจัยเชิงพาณิชย์	73
แผนภูมิที่ 5.2	แนวทางการสร้างงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์	75
แผนภูมิที่ 5.3	การจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลงานวิจัย	78
แผนภูมิที่ 5.4	การจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากผลงานวิจัยภายในสถาบันมหาวิทยาลัย	80

การศึกษารูปแบบการแบ่งผลประโยชน์ที่เกิดจาก
ผลงานวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยี

๐๐๑.๔๓๒

เลขหมู่	๒ ๓๒
	๒๕๔๓ วิจัย
เลขทะเบียน	๑๑๓๐๖
วันที่	๑ ก.ค. ๕๖

๐๐๑๐-๑๓๓๖๐

จัดทำโดย

สมาคมวิจัยวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย

ร่วมกับ

สภาสมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

ตัวของวิจัย
จาก
ศ.ดร. อ.ดร. อ.ดร.

BSTI DEPT. OF SCIENCE SERVICE
สำนักสนับสนุนฯ กรมวิทยาศาสตร์บริการ

1110008364

สนับสนุนโดย

กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

พฤษภาคม ๒๕๔๓